

dersdeo

öğrenmenin en kolay yolu ol

COĞRAFYA

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

İç Anadolu Bölgesi'nin Karakteristik Özellikleri

- Yüz ölçümü en büyük 2. bölgedir.
- Etrafı dağlarla çevrili çanak görünümündedir.
- Platoların en geniş yer kapladığı bölgedir.
- Türkiye'nin en geniş kapalı havzasının bulunduğu bölgedir (iklim ve yer şekilleri nedeniyle).
- Türkiye'nin 2. büyük gölü olan Tuz Gölü, bölgede yer alır.
- Sel rejimli akarsuların en yaygın olduğu bölgedir.

- Türkiye'nin en uzun akarsuyu olan Kızılırmak bölgeden doğar. (Sivas Kızıldag)
- Volkanik dağların ve arazinin en yaygın olduğu 2. bölgemizdir.
- Yıllık yağış tutarı en az olan bölgedir (yer şekilleri ve denize uzaklıktan dolayı).
- Orman varlığı bakımından 6. sıradadır.
- Antropojen bozkırların en yaygın görüldüğü bölgedir.
- Nüfus miktarı bakımından Marmara Bölgesi'nden sonra gelir.
- Kırsal kesimlerinde toplu dokulu yerleşme ve kerpiç yapı malzemesi hakimdir.

- Nadas tarımının en yaygın yapıldığı bölgedir.
- Türkiye'nin tahıl üretim bölgesidir.
- Buğday, arpa, çavdar, patates, şeker pancarı, nohut, fasulye, aspir üretiminde ilk sırayı alır.
- Tiftik keçisinin en fazla bulunduğu bölgedir.
- Lüle taşı en çok bu bölgede üretilir.
- Turizm gelirlerinde dördüncüdür.

A. Bölgenin Coğrafi Özellikleri

I. Yer şekilleri

- Anadolu'nun orta kısmını kaplayan bölgenin Güneydoğu Anadolu dışında bütün bölgelerle sınırı vardır.
- Yer şekilleri genel olarak sade yapılıdır. Bazı platoların üzerinde tek dağlara rastlanır. Elmadag, İdris Dağı, Sündiken, Sivrihisar, Akdağlar, Tecer ve Hınzır bölgenin dağlarıdır.
- İç Anadolu Bölgesi'nin en önemli yükseltileri kuzeydoğu – güneybatı yönünde uzanan volkanik dağlar üzerinde yer alır.

- Erciyes
- Melendiz
- Hasandağı
- Karacadağ
- Karadağ

bölgenin volkanik dağlarıdır. Bu dağlardan Erciyes, İç Anadolu Bölgesi'nin en yüksek dağıdır.

İç Anadolu Bölgesi'nde kapalı havzalar geniş yer kaplar. Tuz Gölü ve Konya, kapalı havzalarıdır. Bölgede yer şekilleri ve iklim koşulları kapalı havzaların oluşma nedenleridir.

2. Akarsuları

- Kızılırmak bölgeden doğar ve geniş bir kavis çizerek bölgeyi terk eder. Bu akarsu bölgenin tarımsal hayatı için önem taşır. Ayrıca Sivas, Kayseri, Nevşehir, Kırşehir, Kırıkkale, Çankırı şehirleri Kızılırmak Nehri'nin havzasında kurulmuştur.
- Ankara ve Eskişehir'den geçerek bölgeyi terk eden diğer bir akarsu Sakarya'dır.
- Akarsuların rejimleri düzensizdir. Kar erimeleri ve yağışların artması nedeniyle en yüksek akıma ilkbaharda ulaşırlar.
- Sel rejimli akarsuların en yaygın olduğu bölgedir. Bu nedenle bölge akarsuları kısa süre içinde kabarıp daha sonra kuruyacak duruma gelir.

3. Göller

Göller	Oluşum Şekli
Tuz, Akşehir, Eber, Ilgın, Sultansazlığı	Tektonik Göller
Mogan, Eymir	Alüvyal Set Gölleri
Meke Tuzlası, Acıgöl	Maar (Volkanik) Gölü

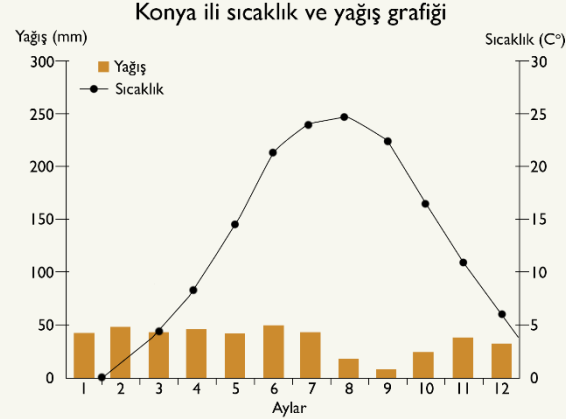
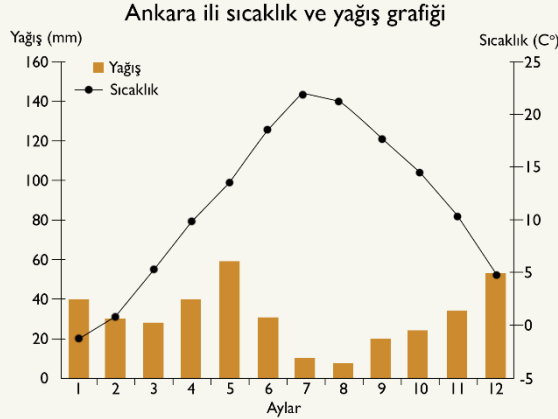
4. İklim ve Bitki Örtüsü

İç Anadolu Bölgesi'nin etrafında dağ sıralarının bulunması, bölgedeki iklim koşulları üzerinde belirleyici olmuştur. Bölge etrafının adeta dağlar ile kuşatılmış olması şu sonuçların doğmasına yol açmıştır:

- Karasal iklim koşulları hakimdir (nemli hava kütlelerinin bölgeye sokulamaması ve denize uzaklık nedeniyle).
- Türkiye'nin en az yağış alan bölgesidir. (Tuz Gölü Türkiye'nin en az yağış alan yöresidir.)
- Kapalı havzalar geniş yer tutmaktadır.

- Nem oranı az, bitki örtüsü cılız olduğu için erozyon şiddeti artmıştır.

İç Anadolu Bölgesi'nde en fazla yağış ilkbahar aylarında düşer. Bu aylardaki yağışlar konveksiyoneldir. En az yağış yaz aylarında gerçekleşir. Bölgede yıllık yağış tutarı 300- 400 mm arasındadır. Bitki örtüsü bozkırdır. İnsan etkisiyle oluşmuş antropojen bozkırlar da yaygın olarak görülür. Bölgenin doğusuna doğru yükseltiye bağlı olarak yağış artar.

5. Nüfus ve Yerleşme

- Nüfus miktarı bakımından 2. sıradadır.
- Nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının altındadır.
- Yukarı Sakarya Bölümü (Ankara, Eskişehir) nüfusun en yoğun olduğu alandır (sanayi, ticaret, ulaşım imkanları sayesinde).

- Tuz Gölü çevresi ve Sivas yöresinde nüfus seyrek. Yağış miktarının ve su kaynaklarının kısıtlı olması Tuz Gölü çevresinde nüfusun تنها olmasına yol açmıştır. Sivas'ta engebe ve yükseltinin fazla, kışların sert, tarım alanlarının dar, sanayinin gelişmemiş olması nüfusun seyrek olmasında etkili olan faktörlerdir.
- Bölgenin kırsal kesimlerinde toplu dokulu yerleşmeler görülür. Bu durum yüzey şekillerinin sade ve su kaynaklarının kısıtlı olmasından kaynaklanır.
- Kerpiç, kırsal meskenlerde yaygın olarak kullanılan yapı malzemesidir.

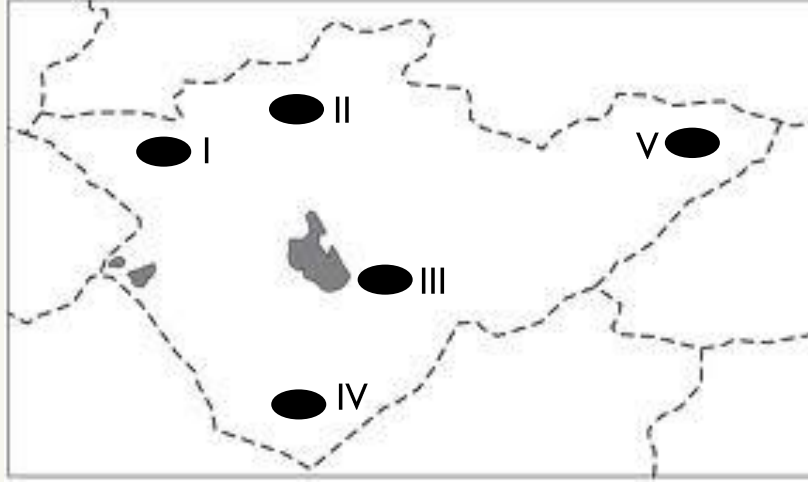
6. Ekonomik Özellikleri

a. Tarım

- Ekili - dikili arazi oranı fazladır.
- Tarımsal hayatta en önemli sorun sulamadır.
- Nadas alanlarının en yaygın olduğu bölgedir.
- Bölgede yükseltiye bağlı olarak ilkbahar sıcaklığının yetersiz olması, pamuk tarımını engellemiştir.

- Kış sıcaklık değerlerinin düşük olması turunçgiller, incir, zeytin gibi ürünlerin tarımını olanaksız kılmıştır.
- Yaz kuraklığının erken başlaması ve sulama sorunu, bölgede sebzeçilik tarımını sınırlandıran başlıca nedendir.
- Buğday, arpa, çavdar, yeşil mercimek, patates, şeker pancarı, elma, nohut, fasulye, aspir ürünlerinin üretiminde ilk sırada yer alır.
- Bölgenin bazı yörelerinde çoraklaşma nedeniyle tarımda yüksek verim almak oldukça güçtür.

ÖRNEK

Yukarıdaki İç Anadolu Bölgesi haritasında numaralarla gösterilen alanların hangisinde, çoraklaşma nedeniyle tarımda yüksek verim almak daha zordur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

KPSS 2010

b. Hayvancılık

- Bölgede doğal bitki örtüsünün bozkır olması ile düzlüklerin geniş yer kaplaması küçükbaş hayvancılığı öne çıkarmıştır.
- Tiftik keçisinin en fazla yetiştirildiği bölgedir.
- Büyük kentlerin etrafında besi hayvancılığı gelişmiştir.

c. Endüstri

- Sanayi dağılımı düzensizdir.
- Endüstri faaliyetlerinin en yoğun olduğu bölüm Yukarı Sakarya'dır.

Bölgede gelişen endüstri kolları ve geliştiği merkezler	
Endüstri Kolu	Geliştiği Merkezler
Şeker	Konya, Karaman, Kayseri, Eskişehir, Ankara
Dokuma	Konya, Kayseri, Eskişehir
Petro – Kimya	Kırıkkale
Demir – Çelik	Kırıkkale, Sivas
Silah	Kırıkkale, Ankara
Lastik	Kırşehir
Uçak, Lokomotif	Eskişehir
Mobilya, Tarım aletleri, Elektrik – Elektronik	Ankara

d. Maden ve Enerji

Bölge maden yönünden zengin değildir.

Bölgede Çıkartılan Madenler	
Kangal (Sivas)	Demir
Sarayönü (Konya)	Cıva
Nallıhan - Çayırhan (Ankara)	Linyit
Kırşehir	Mermer
Eskişehir	Lületaşı
Seyitgazi (Eskişehir)	Bor
Tuz Gölü, Çankırı	Tuz
Sivas	Jips

- Bölgede Çayırhan (Ankara), Kangal (Sivas) termik santrallerinde linyit kullanılarak enerji üretilmektedir.
- Bölgenin hidroelektrik üretiminde ülkeye katkısı bulunmaktadır.

e. Ulaşım

- İç Anadolu Bölgesi'nde yer şekilleri genel olarak sade olduğu için yol yapım masrafı azdır. Bölgenin doğusuna doğru dağlık ve engebeli yapı artar. Bu nedenle ulaşım güçlüğü yaşanır.
- Bölgede demir yolu ağı yaygındır.
- Ankara Esenboğa Havalimanı, hem iç hat hem dış hat havaalanı özelliğindedir.

f. Turizm

- Turizm gelirlerinde 4. sıradadır.

Tarihi Turistik Değerleri	
Çatalhöyük, Mevlana Türbesi, Karatay Medresesi, Alaaddin Camii	Konya
Hacı Bektaş-ı Veli Türbesi, Yeraltı Şehirleri	Nevşehir
Gordion, Ahlatlıbel, Ankara Kalesi, Hacı Bayram-ı Veli Türbesi, Roma Hamamı, Beypazarı Evleri, Augustos Tapınağı	Ankara
Ulu Camii, Gök Medrese, Buruciye Medresesi, Çifte Minareli Medrese	Sivas
Alışar, Hashöyük	Yozgat
Yunus Emre Türbesi, Midas, Sivrihisar, Ermeni Kilisesi	Eskişehir
Gevher Nesibe Tıp Merkezi, Kültepe	Kayseri

ÖRNEK

Aşağıdaki ören yerlerinden hangisi, İç Anadolu Bölgesi'nde yer almaz?

- A) Çatalhöyük B) Gordion C) Göreme D) Perge E) Kültepe

KPSS 2006

Yer Şekillerine Dayalı Turizm	
Ihlara Vadisi	Aksaray
Peribacaları	Nevşehir
Meke Tuzlası Gölü	Konya

Kış Turizmi	
Erciyes Dağı	Kayseri
Elmadağ	Ankara

B. Bölgenin Bölümleri

I. Yukarı Sakarya Bölümü

- Ankara, Eskişehir bölümün il merkezleridir.
- Bölgenin en gelişmiş bölümüdür.
- Haymana Platosu, Sivrihisar, Elmadağ, Sündiken dağları burada bulunur.
- Tarım alanları geniştir. Ankara, Eskişehir, Çubuk, Mürted başlıca ovalarıdır.
- Yıllık yağış tutarı ve nem oranı diğer bölümlere göre fazladır. Bitki örtüsü bozkırdır.

- Bölgenin en yoğun nüfuslu, en çok göç alan ve kentleşmenin en yüksek olduğu bölümüdür.
- Sanayisi gelişmiştir. Lokomotif, uçak, gıda, un, şeker, bisküvi, mobilya, çimento, besin, dokuma gelişen sanayi kollarıdır.
- Lületaş en çok bu bölümde üretilir. (Eskişehir)

2. Konya Bölümü

- Konya, Karaman, Aksaray bölümün il merkezleridir.
- Yüzey şekilleri bölgede en sade olan bölümdür. Ova ve platolardan oluşur.
- Cihanbeyli, Obruk platoları bölümde yer alır.
- Karacadağ ve Karadağ volkanik kütleleri buradadır.
- Bölgenin en geniş kapalı havzası bu bölümde bulunur, İç Anadolu Bölgesi'nin genel özelliklerini en iyi yansıtan bölümdür.

- Karstik arazi geniş yer tutar. Mağara ve obruklar fazladır.
- Bölgede deprem riski en düşük olan bölümdür.
- Çarşamba, bölümün tek akarsuyudur.
- Bölgenin en az yağış alan yeridir. Bitki örtüsü oldukça seyrek. Tarımda sulama sorunu fazladır.
- Konya Ovası Projesi, tarımda sulama sorununu çözmeye yönelik projedir.
- Türkiye'nin tahıl ambarıdır. Buğday, arpa, çavdar yoğun olarak yetiştirilir.
- Bölümde daha çok tarım ürünlerine dayalı sanayi gelişmiştir. Makarna, bisküvi, un, şeker, dokuma, halıcılık, çimento gelişen sanayi kollarıdır.

ÖRNEK

Aşağıdakilerin hangisinde bir bölüm, yer aldığı bölgenin ekonomisine katkısı az olan bir etkinlikle birlikte verilmiştir?

- A) Ege Bölümü – Ticaret
- B) Antalya Bölümü – Turizm
- C) Çatalca – Kocaeli Bölümü – Endüstri
- D) Konya Bölümü – Madencilik
- E) Hakkari Bölümü – Hayvancılık

KPSS 2008

3. Orta Kızılırmak Bölümü

- Kayseri, Niğde, Kırşehir, Nevşehir, Yozgat, Kırıkkale, Çankırı bölümün il merkezleridir.
- İç Anadolu Bölgesi'nin yüz ölçümü en büyük bölümüdür.
- Volkanik dağları, Erciyes, Melendiz, Hasandağ'dır. Bölgede volkanik arazinin en geniş yer tuttuğu bölümdür. Seyfe ve Sultansazlığı gölleri bu bölümdedir.
- Karasal iklim ve bozkır bitki örtüsü hakimdir.

- Kırsal nüfus oranının bölgede en fazla olduğu bölümdür.
- Bölümün en önemli iç ticaret merkezi Kayseri'dir.
- Petro - kimya, silah, demir - çelik, lastik, şeker, dokuma, gıda, çimento, et kombinaları, içki bölümde gelişen endüstri kollarıdır.
- Bölümün turizm geliri artmaktadır. Kapadokya en önemli turizm merkezlerini içine alan yöredir.

4. Yukarı Kızılırmak Bölümü

- Sivas, bölümün il merkezidir.
- Bölümde yükselti, dağlık ve engebeli yapı diğer bölümlere göre daha fazladır. Tecer, Akdağlar, Hınzır başlıca dağlarıdır.
- Karasal iklim ve bozkır bitki örtüsü görülür.
- Yükseltiden dolayı kış sıcaklık ortalamaları daha düşüktür.
- Bölgenin en seyrek nüfuslu bölümüdür (yer şekilleri, iklim, ulaşım, sanayi imkanlarının elverişsiz olması nedeniyle).

- Tarım ve hayvancılık başlıca gelir kaynağıdır.
- Demir, bölümün en önemli yeraltı kaynağıdır.
- Demir - çelik, un, süt, çimento, tuğla, kiremit, et kombinaları, demir yolu tesisleri gelişen sanayi kollarıdır.
- Sivas, coğrafi konumu nedeniyle bölgeler arasında kavşak noktası özelliğindedir.
- Gök Medrese, Ulu Camii, Çifte Minareli Medrese, Buruciye Medresesi, Kale Camii gibi Osmanlı ve Selçuklu dönemine ait eserlere bölümde sık rastlanır.